

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نیاشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم ویر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Literary-Cultural

ادبی - فرهنگی

همایون "باختریانی"
ششم جون ۲۰۱۶
تنظیم، تصحیح و شرح لغات: پورتال

دیوان

"عبدالله شهاب ترشیزی هروی"

۵۰

قصائد

-۴۶-

شکایت از تنگدستی به حضور شاه

زهی عطای تو مالشده سحاب بهار
به دستگاه جلال تو ماه، غاشیه کش^۱
کرم به دور تو چون توسن، گشاده عنان
شکسته حکم تو سگان زنگ را، ناقوس
به بارگاه بزرگیت، آسمان رفیع
ز تیغ و کلک تو آفاق را، همان رونق
شها! اگرچه ملال آورد، حکایت من
مرا هوای قدیمی گری و خدمت شاه

سرای جود ترا سقف، گنبد دوار
به پیشگاه سربر تو مهر، مشعله دار
ستم به عهد تو چون بُختی^۲ کشیده مهار
بریده سهم^۳ تو کفار هند را، ز نار
گرفته جا به صف چاکران خدمتگار
که باغ را ز نسیم صبا و ابر بهار
ولی چه چاره کنم؟ عرض می کنم ناچار
بُرد از وطن و جایگاه و خویش و تبار

^۱ "غاشیه کش": "پرده بردار" - ترکیب "عربی دری"
^۲ "بُختی": "کلمه دری و مدلولش: "شتر دوکوهانه بلخی"
^۳ "سهم": "کلمه عربی و در معنای "تیر"

به ظل رافت خود، جای دادیم اول
گمان هیچ گناهی به خویش، می‌نبرم
به ایزد و به رسول و به چاریار نبی
که با تو هیچ خیانت نکرده‌ام، هرگز
به صد هزار امید درین دستگاه
ز فرط غصه و غم زرد چهره ام چو بهی
رسید کار به جایی مرا، که دشمن من
گهی ز حاجب و دربان مرا رسد خفت
مرا نه شادی و عیش است و نه نشاط و سرور
مرا به وقت سواری ست مرکبی در زیر
سفیده دم چو نشینم برو به صد تعجیل
مقام^۴ من شده ویرانه شکسته، که آن
دهن گشاده ز هرسو شگافها، در وی
حدیث غربت و فقر و عیال و قرض و مرض
هران عطا که کند شهریار در حق من
پس از هزار تعب آن زمان به دست آید
شها! به حق خدائی که پادشاهی و ملک
بدان رسول، که چشم شفاعت همه‌کس
به چار یار معظم، که بعد پیغمبر
به تاج و مسند سلطان عصر و شاه جهان
به افسر و سر شهزاده کامران که شود
که این غریب دل‌آزرده فلک زده را
نگویم اینکه مرا گنج بخش و قارون ساز
به مال و حال مرا اینقدر رعایت کن
به چشم لطف سوی من، نظر بفکن
همیشه باد ترا، از عنایت یزدان

سپهر چاکر و عزت قرین و بخت رفیق

زمانه تابع و دوران مطیع و دولت یار

^۴ "مقام": (به ضم اول) در معنای "اقامتگاه"، به خلاف "مقام" (به فتح اول)، که در معنای "جای و عزت و مرتبه" است